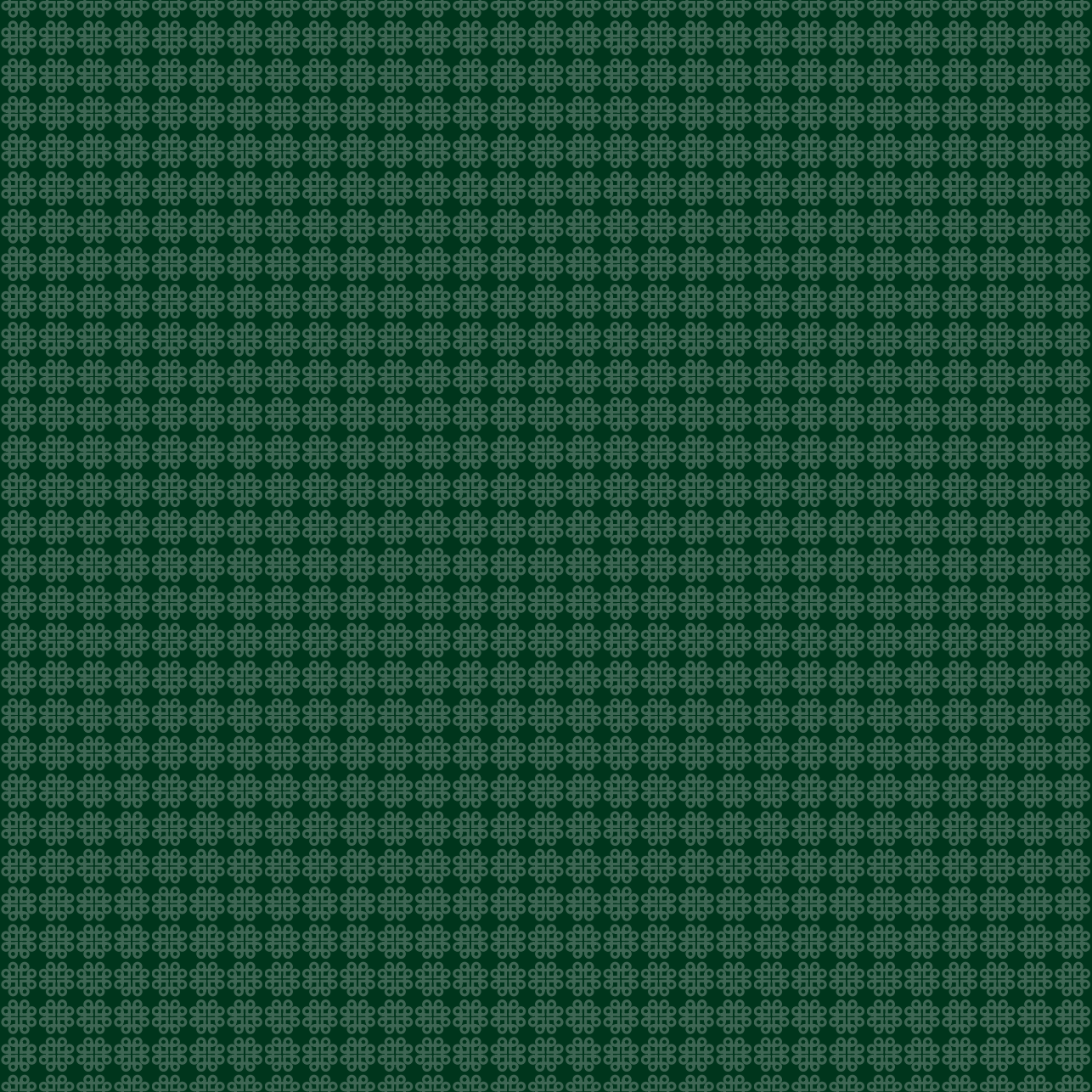

Verksamhetsberättelse 2017

**Stockholms läns
hembygdsförbund**

STOCKHOLMS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUND

Verksamhetsberättelse 2017
Verksamhetsinriktning 2018–2022
Verksamhetsplan 2018

Innehåll

Förord	4
Verksamhetsberättelse 2017	7
Årsredovisning 2017	43
Verksamhetsinriktning 2018-2022 och Verksamhetsplan 2018	61
Budget 2018 och preliminär budget för 2019	71

Stockholms läns hembygdsförbund
Sabbatsbergsvägen 6
113 61 Stockholm
08-30 21 80
www.hembygd.se/stockholm

Foto: Ann Pettersson
Formgivare: Björnstiernan Grafisk Form

Tryck: åtta45, 2018

Förord

Ännu ett år är till ända och det är dags att summera 2017. Det har varit ett år fyllt av arbetsglädje då vi haft möjlighet att ägna oss åt att utveckla förbundets verksamhet utifrån uppsatta mål. På styrelsekonferensen arbetades det friskt med både vision och mål samt vilka åtgärder som ska genomföras för att nå resultat. Nya samarbeten och ett mer strukturerat arbetssätt har utvecklat verksamheten. Genom att analysera och prioritera våra resurser och insatser ökar förutsättningarna för att nå målen. Den EU-ansökan som Stockholms läns landsting uppmuntrade oss att göra har lett till att vi hittat hembygdsvänner på andra sidan Östersjön. En sak har vi helt klar för oss, det är genom att samarbeta med andra som vi kan utvecklas och växa som organisation för att tillvarata vår rika kultur och kulturmiljö.

Vi kan även detta år glädja oss åt att medlemsantalet ökat och att förbundets ekonomi har gett ett överskott. Det positiva resultatet är naturligtvis kopplat till de många ideella arbetstimmar som styrelsens ledamöter och arbetsgruppernas aktiva lägger ner i förbundet.

Tack till alla frivilliga krafter! Vi är också glada över ett väl fungerande samarbete med många av länets kulturinstitutioner. Sist men inte minst uppskattar vi att Landstinget ser värdet av vårt arbete med att värna och utveckla kulturarvet genom det finansiella stöd förbundet får av Stockholms läns landsting.

För Stockholms läns hembygdsförbund

Anita Lundin
Ordförande

Ann Pettersson
Hembygdskonsulent

Stockholms läns hembygdsförbund

Stockholms läns hembygdsförbund är medlem i Sveriges Hembygdsförbund som totalt samlar cirka 2 050 föreningar och 430 000 medlemmar.

I Stockholms län finns det 122 anslutna föreningar och nästan 34 000 medlemmar. Under året har en förening lämnat förbundet och två föreningar har anslutit sig. Förbundet är ett av få regionala förbund som växt under senare år. Länsinvånarna är intresserade av sin hembygd och vi är glada att föreningarna lyckats locka de nya invånarna. Vi fortsätter arbetet med att skapa en hembygd för alla. Stockholms läns hembygdsförbunds uppgift är att stödja medlemmarna i arbetet med det lokala kulturarvet, skapa möten för dialog och företräda hembygdsrörelsens intressen.

Stockholms läns hembygdsförbund bildades 1975 och då som nu är intresset för kulturarvet, omsorgen om platsen, dess människor och kulturmiljö en viktig drivkraft. Verksamheten är politiskt och religiöst obunden.

Medlemsföreningar

(antal medlemmar 31 december 2016 inom parentes)

Adelsö Hembygdslag (115)
Almare-Stäkets Hembygdsförening (117)
Arbetsgruppen Långhundraleden (29)
Björkö-Arholma Hembygdsförening (650)
Björkö-Arholma Sjömannaförening (205)
Blidö Sockens Hembygdsförening (199)
Boo Hembygdsförening (703)
Botkyrka Hembygdsförening (168)
Bro-Lossa Hembygdsförening (231)

Brännkyrka Hembygdsförening (560)
Bygdemuseet Ornö Sockenstuga (304)
Dalarö hembygdsförening (320)
Danderyds Hembygdsförening (255)
Edsbro Hembygdsförening (244)
Ekerö-Munsö Hembygdsförening (264)
Enhörna Hembygdsförening (842)
Essingeöarnas Hembygdsförening (116)
Farsta Hembygdsförening (166)
Fasterna Hembygdsförening (190)
Folkdansgillet Kedjan (25)
Fornminnessällskapet på Mälaröarna (78)
Frösunda Hembygdsförening (206)
Frötuna Hembygdsförening, S:t Olofs Gille (104)
Färingsö Hembygdsförening (419)
Föreningen Bergholmstorpets vänner (85)
Föreningen Möja Hembygdsförening (140)
Föreningen Nynäshamns Järnvägmuseum (278)
Föreningen Sjuhundraleden (32)
Föreningen Skärgårdsmuseet Stavsås (1 055)
Gotttröra Hembygdsförening (119)
Grödinge Hembygdsförening (798)
Gustavsbergs vänner (423)
Gålö Gärsar Hembygdsförening (193)
Hagha Hembygdsförening (83)
Hanninge Hembygdsförening (510)
Hembygdsföreningen Amarillis (166)
Hembygdsföreningen Boda By (90)
Hembygdsföreningen Gamla Stan (112)
Hembygdsföreningen å Norrmalm (65)
Huddinge Hembygdsförening (1 122)

Husarö Lotsmuseum och Hembygdsförening (50)
Husby-Ärlinghundra-Märsta Hembygdsförening (505)
Håtuna-Håbo-Tibble Socknars Hembygdsförening (135)
Hägerstens Hembygdsförening (492)
Hässelby Hembygdsförening (633)
Häverö-Edebo Hembygdsförening (160)
Högalids Hembygdsförening (81)
Hölö-Mörkö Hembygdsförening (361)
Ingarö Hembygdsförening (298)
Ingmarsö-Brottö Kultur- och museiförening (12)
Järfälla Hembygdsförening (1 099)
Järna Hembygdsförening (330)
Katarina Hembygdsförening (10)
KUR Hembygdsföreningen på Sillvik (33)
Kulturföreningen Rödwillan (190)
Kungsholmens Kultur- och Hembygdsförening (116)
Lilla Sicklas vänner (18)
Ljusterö Hembygdsförening (324)
Lohärads Hembygdsförening (181)
Lovö Hembygdsförening (338)
Länna Hembygdsförening (371)
Markims Hembygdsförening (196)
Munsö Hembygdsförening Bertil Ifwers museum (59)
Munsö vävstuga ideell förening (29)
Museet Kvarnvikens Kvarn och Såg (130)
Muskö Hembygdsförening (215)
Nacka Hembygdsförening (256)
Norra Järva Hembygdsförening (128)
Norrunda Fornminnes- och Hembygdsförening (196)
Norränge gårds kulturvård (10)
Patron Teodor Gustafssons och Fröken Sigrid Åkerbergs Kulturstiftelse

Husby Gård (stiftelse)
Pythagoras Vänner (241)
Riala Hembygdsförening (182)
Rimbo Hembygdsförening (278)
Roslagens Fornminnes- och Hembygdsförening (219)
Roslagens Sjöfartsminnesförening (510)
Rådmansö Hembygdsförening (271)
Rö Hembygdsförening (190)
Salems Hembygdsförening (615)
Saltsjöbadens Hembygdsförening (284)
Samfundet Djursholms Forntid och Framtid (529)
S:t Eriks Gille, Roslags-Bro (258)
Sigtuna Hembygdsförening (465)
Singö Hembygdsförening (409)
Sjöstadens Hembygdsförening (120)
Skärholmens Hembygdsförening (130)
Skördegillet Folkdanslag (31)
Sollentuna Hembygdsförening (551)
Solna Hembygdsförening (768)
Sorunda Hembygdsförening (323)
Sotholms Härads Hembygdsförening (193)
Spånga Fornminnes- och Hembygds-gille (414)
Stiftelsen Forn-Åker (stiftelse)
Stiftelsen Storholmen Norden (stiftelse)
Stiftelsen Vårstavi (stiftelse)
Stockholms-Näs Hembygdsförening (206)
Strömma Hembygdsförening (236)
Sundbybergs Hembygdsförening (152)
Svartnö byskola intresseförening (49)
Sällskapet Amorina (520)
Söderby-Karls Hembygds- och Fornminnesförening (187)

Södra Ljusterö Hembygdsförening (50)
Torö Hembygdsförening (364)
Tostesta felag (28)
Tyresö Hembygdsförening (355)
Täby Hembygdsförening (1 445)
Ulriksdals Hembygdsförening (15)
Ununge Hembygdsförening (125)
Upplands-Bro kulturhistoriska forskningsinstitut (131)
Upplands-Väsby Hembygdsförening (481)
Utö Hembygdsförening (185)
Vallentuna Hembygdsförening (261)
Vaxholms Hembygdsförening (293)
Vårby-Fittja Hembygdsförening (125)
Vårdinge Hembygdsförening (290)
Väddö Hembygds- och Fornminnesförening (502)
Värmdö Norra Skärgårds hembygdsförening (stödjande)
Värmdö skeppslags Fornminnesförening (309)
Vätö Hembygdsförening (503)
Ösmo Hembygds-gille (229)
Össeby Hembygdsförening (299)
Österåkers Hembygds- och Fornminnesförening (850)

Baserat på de uppgifter som föreningarna lämnat in så uppgår antalet medlemmar till 33 908, en ökning med 465 personer från förra året. Fyra medlemsföreningar är stiftelser och en förening är stödjande.

Styrelse

Anita Lundin, ordförande (Brännkyrka)
Birgitta Biesheuvel (Hägersten)
Monica Boye-Möller (Järfälla)
Lars Gundberg (Ekerö)
Klas Lundkvist (Upplands-Väsby)
Gabriele Prenzlau-Enander (Värmdö)
Bengt Rundquist (Österåker)
Inger Ström-Billing (Djursholm)
Anders Törner (Lohärad)
Brittmarie Urve (Järna)
Carl-Gerhard Wennerberg (Häverö-Edebo)

Med anledning av att Ljusterö Hembygdsförening under våren hotade att stämma förbundets styrelse som tillika var styrelse i Syskonen Arne och Birgitta Anderssons stiftelse på Ljusterö valde två av styrelsens ledamöter att lämna sina uppdrag.

Hedersmedlemmar

Göran Furuland (Norrtälje)
Eric Magnusson (Tyresö)
Kristina Smedberg (Stockholm)
Hedersmedlemmen Hans Österberg från Sundbyberg avled i slutet av året.

Valberedning 2017–2018

Leif Grönwall (Täby Hembygdsförening)
Birgitta Persson (Brännkyrka Hembygdsförening)
Birgitta Rapp (Södra Ljusterö Hembygdsförening), sammankallande
Mats Wikman (Kungsholmens Kultur och hembygdsförening)

Revisorer

Baker Tilly Stint för auktoriserad revision
Förtroenderevisorer: Erik Göransson (ordinarie) och
Gunnar Berglund (ersättare)

Kansli och personal

Kansliet ligger vid Sankt Eriksplan i Stockholm där förbundet hyr lokaler av Sveriges Hembygdsförbund. Personalen har utgjorts av hembygdskonsulent Ann Pettersson som är heltidsanställd. Under året anlätades konsulten Helena Hammarskiöld för att arbeta vidare med den EU-ansökan som gick igenom första bedömningen. Birgitta Thulin anlätades för att genomföra en kartläggning av medlemsföreningarnas bestånd av föreläsare och kulturarvsresor.

Administration och service

Förbundet köper service i form av ekonomisk redovisning och löneadministration av Nalgab, dataservice från Viggeby Data AB, medlemshanteringssystem av PositionEtt och layout för tidningen Ledungen av Björnstierna Grafisk Form. Hembygdsföreningen på Norrmalm hyr utrymme för arkiv och bibliotek i förbundskansliet.

Sammanträden

Styrelsen har sammanträtt sju gånger under året, alla gånger utom en i kansliets lokaler. Det konstituerande sammanträdet efter årsmötet 25 mars hölls i Solna gymnasium. Under hösten hölls en styrelsekonferens där verksamhetsinriktningen diskuterades utifrån riksförbundets antagna fokusområden och vision. Arbetsutskottet har sammanträtt sex gånger under året, samtliga på kansliet. I den undersökning av ideell tid som riksförbundet samlat in räknade vi ut att styrelsens ledamöter arbetat i ca 1 000 timmar och då är inte arbetet i de olika arbetsgrupperna inräknad.

Stockholms läns hembygdsförbunds representation i organisationer, föreningar och nätverk

Dokumentation i det samtida Sverige (DOSS)	Ann Pettersson
Hembygd Öst	Birgitta Biesheuvel
	Anita Lundin
Ideell Kulturallians	Ann Pettersson
Kulturarv Stockholm	Ann Pettersson
Museichefsnätverket	Ann Pettersson
Rösjökilens arbetsgrupp	Bengt Rundquist
Skärgårdsstiftelsen	Gabriele Prenzlau-Enander
Stiftelsen Stockholms läns museums styrelse	Lars Gundberg
	Birgitta Biesheuvel
Stockholms läns dräkråd	Gunilla Bauer Björklund
Sveriges Hembygdsförbund	Gabriele Prenzlau-Enander

Medlemskap

Under året har styrelsen sett över sitt medlemskap i olika föreningar och beslutat att lämna vissa där det inte längre finns anledning att vara kvar och fördjupat arbetet med andra där vi bedömer att det finns möjligheter att utveckla verksamheten gemensamt.

Briggen Tre kronor af Stockholm
Centrum för näringslivshistoria
Föreningen Bebyggelsehistorisk tidskrift
Föreningsarkiven
IDEA arbetsgivarorganisation
Ideell Kulturallians
Länsbygderådet i Stockholms län
Riksförbundet Sveriges museer
Skärgårdsstiftelsen
Stiftelsen Skärgårdsbåten
Studieförbundet Vuxenskolan
Svenska Byggnadsvårdsföreningen

Konferenser, kurser, seminarier mm

Arrangörskonferens med Viking Line
Boksläpp Balkong förlag, *Eternithus*
Byggnadsvårdens konvent, Mariestad
Digital samlingsförvaltning, konferens med Sveriges Hembygdsförbund
Extrastämma/höstmöte, Länsbyggerådets i Stockholms län
Föreningsliv i förändring – hur påverkar det våra framtida arkiv?,
Föreningsarkiven i Stockholms län
Försäkringskonferens, Hembygdsförsäkringen
Hembygd Öst, konferens i Mariefred
Hållbar turism, Tyréns AB
Höstmöte i Falsterbo, Naturhistoriska museers samarbetsorganisation
(NAMSA)
Höstmöte, Sveriges Hembygdsförbund
Kulturmiljö som framgångsfaktor, konferens med
Riksantikvarieämbetet (RAÄ)
Kulturpolitisk eftermiddag, Ideell Kulturallians riksorganisation
Museernas vårmöte, Riksförbundet Sveriges Museer
Museidialog – *Vad händer när RAÄ blir central samordnande
museimyndighet?*, RAÄ
Ordförandekonferens, Sveriges Hembygdsförbund
Per Anders Fogelström 100 år, Centrum för Näringslivshistoria
RUFs Frukostseminarier
Samverkan mellan museer och ideella organisationer, workshop
arrangerad av Stockholms universitet på Armémuseet
Seminarium med arbetsgivarorganisationen IDEA
Sveriges Hembygdsförbunds riksstämma, Uddevalla
Vernissage för Stockholms stadsmuseums utställning *Östberga!*
Årsmöte för Studieförbundet Vuxenskolan
Årsmöte Ideell Kulturallians

Årsstämma

Årets stämma arrangerades i samarbete med Solna Hembygdsförening. Vid stämman deltog 118 ombud från 47 medlemsföreningar samt 10 styrelseledamöter. Förhandlingarna hölls i Solna Gymnasium och Peter Edholm, ordförande för Kultur- och fritidsnämnden i Solna satt mötesordförande. Efter förhandlingarna genomfördes tre utflykter inom kommunen. Förbundets hedersdiplom delades ut till fyra personer; Gunlaug Östbye från Sjöstadens Hembygdsförening, Björn Kallner från Salems Hembygdsförening, Anna-Bella Nordlund från Hässelby Hembygdsförening och Sune Höglind från Sotholms Härads Hembygdsförening.

Förbundets arkiv

Arkivet är donerat till stadsarkivet som äger materialet, men med full dispositionsrätt för förbundet. Förbundets filmmaterial förvaras på Centrum för Näringslivshistoria.

Priser och belöningar

Hembygdsförbundets kulturpris

Förbundets kulturpris 2017 delas ut i samband med årsmötet.

Hembygdsförbundets byggnadspris

Under 2017 delades byggnadspriset för renovering ut för arbetet med Oscarsteaterns tak. Priset beslutades redan 2015 och är det sista som delas ut eftersom Länsförsäkringar valt att avsluta samarbetet. Nybyggnadspriset gick till projektet Guldfågeln 3, ett flerbostadshus i Bromma.

Årets Hembygdsförening

Priset delades ut för femte gången på årsmötet 2017 och vinnare blev Enhörna Hembygdsförening. Förutom ett fint diplom fick föreningen även 10 000 kronor. Styrelsen har beslutat att inte längre dela ut detta pris eftersom Sveriges Hembygdsförbund har en likadan tävling till vilken förbundet kan nominera en förening.

Årets hembygdsbok

Priset delas ut av Sveriges Hembygdsförbund och varje regionalt hembygdsförbund har rätt att nominera en bok att vara med och tävla. En jury tillsatt av styrelsen i Stockholms läns hembygdsförbund utsåg Stockholms bidrag, *Den lilla trädgårdsstaden Danderyd – Ett sekel av förändring*, utgiven av Danderyds Hembygdsförening. Vinnare blev boken *Ringamåla socken då – nu – sedan* från Ringamåla Hembygdsförening i Blekinge.

Verksamhet

Hembygdsförbundets grundsyn som finns i stadgarna styr verksamheten;

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

En översyn av förbundets stadgar har genomförts. Förslag till reviderade stadgar föreläggs årsmötet 2018. Vi har även arbetat med en förnyelse av årsmötets form. Vi har också undersökt möjligheten att trygga förbundets finansiella status genom att stabilisera ekonomin. För närvarande har vi ett treårigt verksamhetsstöd från landstinget (2017–2019) men med tanke på landstingets nedskärningar som bland annat påverkat Stockholms läns museum behöver vi bli mindre konjunkturkänsliga och utveckla ytterligare ett ekonomiskt ben att vila på. Lyckas vi med målet att utveckla kulturarvsresorna kan detta bli ett sådant ekonomiskt ben.

Stockholms läns hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv. I verksamhetsplaneringen för 2017 hade vi prioriterat fem områden att arbeta med och i en utvärdering vid årets sista styrelsemöte kunde vi konstatera att vi till största delen genomfört planerad verksamhet.

1. Vara ett stöd till föreningarna i deras arbete

Hembygdskonsulenten, styrelsens ledamöter och arbetsgruppernas medlemmar har stått till föreningarnas tjänst genom telefon- och mejlkontakt, besök, informationsträffar och kursverksamhet. Föreningarna har även erbjudits rådgivning från riksförbundets spetskompetens inom kulturmiljöarbete. Genom olika samarbeten har vi byggt nätverk mellan våra medlemsföreningar och våra samarbetspartners.

Vi har genomfört erfarenhetsträffar för medlemsföreningarna, förmedlat information genom tidskriften Ledungen, alla föreningar får minst fyra gratis prenumerationer, månadsbrev, webb, e-post och sociala medier. Vi har producerat en informationsfolder om förbundet samt gjort en enkätundersökning för att ta reda på vad medlemmarna anser om tidskriften Ledungen och hur de vill se den utvecklas.

Vi har erbjudit en bild- och föremålsdatabas samt långtidslagring och tillgängliggörande av föreningarnas digitala bilder genom Kollektivt Kulturarv.

Genom riksorganisationen har vi erbjudit hemsida inom hembygdsportalen, grundförsäkring, avtal med den lokalhistoriska databasen Bygdeband, tidskriften Bygd och natur, avtal om upphovsrätt och juridisk rådgivning.

Vi har jämfört tre olika studieförbund för att se vilket stöd vi och alla medlemmar kan få när det gäller förenings- och demokratiutveckling, administrativt stöd och möjlighet att låna lokaler för aktiviteter. När jämförelsen är utvärderad kommer ett samarbetsavtal att skrivas.

2. Att kunskapen om och känslan för hembygdens kultur- och naturarv fördjupas och förs vidare till kommande generationer

Förbundets sektion, arbets- och samverkansgrupper har genom sina olika aktiviteter medverkat till att förbundets ändamålsparagrafer uppfyllts. Dessa går att läsa om längre fram i verksamhetsberättelsen.

3. Att kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas till vara och görs tillgängliga för alla

Vi har påbörjat en verksamhetsutveckling med syfte att utveckla kultur- arvsresor tillsammans med medlemsföreningarna. Ett första steg har varit att kartlägga och utreda vilka föreläsare som finns i föreningarna och vilka kulturarvsresor som genomförs. Nästa steg är att hitta interna och externa samarbetspartners och ett samarbete med Viking Line har börjat undersökas.

Under hösten genomfördes för andra året en hembygdskryssning i Stockholms skärgård i samarbete med Birka Cruises. Textil- och Dräktgruppen genomförde en resa för att se Ålands textila skatter och hantverkskunnande.

Vi har satsat på att evenemanget Hembygdskavlen ska utvecklas till en möjlighet att visa upp lokal verksamhet och nätverka med andra föreningar, som vid de tidigare resorna vid våra årsmöten. Vi har också gjort en treårsplan över Hembygdskavlens värdskap.

Under året hade vi som mål att hitta finansiär och ge ut Lennart Rosanders bok *Barn av sin tid – grundandet av hembygdsföreningar i Stockholms läns under hundra år*. Underlaget till boken togs fram till Stockholms läns museums utställning om hembygdsrörelsen i länet när vi firade 40-års jubileum. Eftersom vi ännu inte hittat finansiärer fortsätter arbetet.

4. Att kulturarv, miljö, tradition och hävdvunnen sed skyddas vid planering och förändring av samhället

Genom att skriva remissyttranden och delta i olika möten har vi fört fram vår värdegrund och vårt kulturarvsperspektiv. Vi har eftersträvat att spela en aktiv roll i samhällsutvecklingen för att påverka framtiden. Under året har förbundet varit engagerat i Nobel Center, skrivit remissvar angående en detaljplan för bostäder vid Kärrtorps IP, lämnat synpunkter för Stockholms stad nya översiktsplan, lämnat remissvar på Stockholms läns landstings Landsbygds- och skärgårdsstrategi och lämnat remissvar på landstingets förslag till kulturstrategi. Vi har tillskrivit Humlegården angående rivningen av Astoria och detta följdes upp med ett möte.

5. Att med kunskap om kultur- och naturarvet aktivt delta i formandet av framtidens hembygd

Under året har vi arbetat med EU-projektet Open Islands inom Central Baltic. Vi gick vidare efter den första utsällningen men föll på målnöret i slutetappen. Det går att läsa mer om projektet på sidan 36.

Vi har inte nått ända fram med samtliga aktiviteter vi hade planerat att genomföra. Då tillgänglighetskonsulenten avslutade sin anställning på riksförbundet har vi inte kunnat erbjuda utbildning inom tillgänglighet för personer med funktionsutmaningar. Vi har inte heller genomfört de planerade kurserna *Ny som ordförande*, *Städning av kulturhistoriska hus*, *Upphovsrättseminarium* (sköts fram till januari 2018), *Utbildning i sociala medier och kurs i föremålsvård*.

I vår planering hade vi även föresatt oss att skapa visningsmiljöer gentemot målgruppen barn, en förstudie där vi skulle undersöka förutsättningar och intresse hos medlemsföreningarna för att utveckla tjänsten med sms-påminnelse vid aktiviteter samt erbjuda vandringar och aktiviteter som stöds av digital teknik.

Viktiga diskussioner under året

Under hösten hölls en ordförandeträff där angelägna och gemensamma frågor som rör hembygdsrörelsen inom Stockholms län diskuterades. Forskaren Martha Reuter hade bjudits in för att tala om utvecklingen i det civila samhället och ideella föreningars framtidsutsikter. Alla deltagande föreningar fick Marthas bok.

Ordförandeträffen är ett viktigt tillfälle att utbyta information och tankar på. Från förbundets sida tog vi upp den svåra frågan om hur man lyckas med information och kommunikation, information om pågående projekt och vi fick även tillfälle till att höra föreningarnas förväntningar på förbundet. Dessa är viktiga när kommande års verksamhet ska planeras.

Under ordförandeträffen lyfte tre innerstadsföreningar upp frågan om att lämna Hembygdsförsäkringen som ett påtryckningsmedel i ärendet om Astoria. Förbundet beklagar att fastighetsägaren Humlegården inte tagit hänsyn till Stockholms stads museums remissyttrande, som förbundet ställde sig bakom, där det framgår att museet anser att den klassiska stenstaden på malmarna bör värnas och att rivningen av flygelbyggnaden är ytterst ovarsam och inte bör ske. Hembygdsförsäkringen med grundförsäkring är en medlemsförmån som ingår i medlemsavgiften. I grundförsäkringen ingår ansvarsförsäkring, förmögenhetsbrottsförsäkring, rättsförsäkring och olycksfallsförsäkring. Varje medlemsförening kan sedan välja att teckna försäkring för byggnader och verksamhet. Det är viktigt för de föreningar som har fastigheter. Att lämna en gemensam försäkringslösning är därför en fråga för varje enskild förening.

Arbetsgrupperna

På förbundets hemsida www.hembygd.se/stockholm finns det utförliga verksamhetsberättelser för arbetsgrupperna och sektionen.

Under året har förbundets styrelse haft flera träffar med arbetsgrupperna vilket lett till att en gemensam arbetsordning tagits fram och att formerna för arbetsgrupperna reviderats. En uppdelning har gjorts mellan arbets- och samverkansgrupper. I arbetsgrupperna ingår huvudsakligen medlemmar från förbundets medlemsföreningar.

Arbetsgruppernas fokus ligger inom ett särskilt arbetsområde, i linje med visionen och ändamålsparagrafen, och medverkar till att stärka rörelsen genom att verksamheten kopplas till verksamhetsplanen. Samverkansgrupperna kan till skillnad från arbetsgrupperna bestå av externa deltagare med kompetens inom ett särskilt ämnesområde. Det kan tex vara skärgårdsfrågor, byggnadsvård, dokumentation och arkivering och förvaltning av finansiella tjänster.

Grupperna fastställs i samband med länsförbundets konstituerande möte och under 2017 har sex grupper och en sektion varit aktiva, deras aktiviteter ingår som en del av förbundets utåtriktade verksamhet. Förutom dessa grupper har även Ledungens redaktionskommitté varit knuten till förbundsstyrelsen. I den beräkning av ideell arbetad tid som rapporterats till Sveriges Hembygdsförbund framgår att sektion, arbets- och samverkansgrupperna arbetat ca 1 525 timmar under 2017.

Arkeologisektionen (ordförande Gunilla Hammarsjö)

Sektionen har 71 egna medlemmar och egen god ekonomi. Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden under året. Ett antal aktiviteter har arrangerats, bla tre guidade utflykter, möjlighet att vid flera tillfällen delta i sällning vid den gropkeramiska bopplatsen vid Korsnäs samt en föreläsning av arkeobotaniker Jens Heimdahl i anslutning till sektionens årsmöte.

Fem Spadblad och sex Spad-e-blad har skickats till medlemmarna innehållande referat, information om aktuella arkeologiska händelser, föredrag, utställningar, avhandlingar och böcker. Spadbladen och annan information har varit tillgängliga på Arkeologisektionens hemsida och uppbyggnaden av Arkeologisektionens Facebook-sida fortsätter.

Sektionens seminarierapport *Yngre Järnålder* är alltså kurslitteratur på kursen Stockholm före Stockholm på Stockholms universitet. Samtal förs om den organisatoriska kopplingen till förbundet.

Barn- och ungdomsgruppen (ordförande Birgitta Biesheuvel)

Gruppen har verkat som en resurs och inspirationskälla för medlemsföreningarna. Under året genomförde gruppen ett inspirationsseminarium med fokus på *Folkskolan 175* och ett inspirations- och uppföljningsseminarium där erfarenhetsutbyte av föreningarnas barnverksamhet var huvudtemat. Gruppen har haft fyra möten under året. Ordförande i gruppen har även ingått i Riksförbundets Barn- och ungdomsgrupp.

Byggnadsvårdsgruppen (Ann Pettersson, hembygdskonsulent)

Gruppen har gett råd och anvisningar till hembygdsföreningar för vård och underhåll av byggnader och verkat för att fler föreningar ska söka bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer från Länsstyrelsen samt projektstöd från Landsbygdsprogrammet genom en informations-träff om hur man söker pengar ur programmet.

Textil- och Dräktgruppen (ordförande Gunilla Bauer-Björklund)

Gruppens målsättning är att samla och sprida kunskap om länets textilier och hembygdsdräkter samt bevara en viktig del av vårt kulturarv. Detta gäller inte minst alla textilier som finns på länets hembygdsgårdar. Gruppen har haft sex protokollförda möten.

Vårens resa gick till Åland med femtio deltagare. Under båtresan med Viking Line fick deltagarna ta del av två föredrag och i Mariehamn besöktes hantverksbutiker, sjökvarteren, en silversmedja och Ålands konstmuseum med visning av gamla ryor från Åland där vi även fick en bildvisning av åländska folkdräkter.

Byggnadsprisjuryn

Syftet med priset har varit att fästa uppmärksamhet på dels väl genomförda upprustningar av äldre bebyggelse, dels ny bebyggelse som är väl anpassad till ursprunglig miljö. Gruppen besöker nominerade byggnader och föreslår vinnare till förbundets styrelse. Juryn upphörde vid årsskiftet 2016/17 i och med att byggnadspriserna slutar att delas ut.

Skärgårdsgruppen (ordförande Gabriele Prenzlau-Enander)

Skärgårdsgruppen har under året haft två möten samt gjort en skärgårdsresa till Björkö Arholma och där besökt Björkö-Arholma Hembygdsförening och Björkö Arholma Sjömannaförening. *Skärgårdsbladet* har getts ut med två nummer till alla hembygdsföreningar i länet som är med i förbundet. Skärgårdsgruppen har medverkat till att ordna skärgårdsresan med Birka Cruises, där kapten Göran Sjödin guidade utmed farlederna i ytterskärgården och Furusundsleden. Gruppen har även följt arbetet med projektet Open Islands, förbundets ansökan till ett EU-projekt.

Skärgårdsgruppen är sakkunnig åt förbundet i skärgårdsfrågor och har arbetat fram ett remissvar till Landstingets utkast till Landsbygds- och Skärgårdsstrategi och kommer även framöver att bevaka och följa upp Landstingets beslut om Landsbygds- och skärgårdsstrategiprogrammet. Gruppens medlemmar kommer från olika organisationer med skilda intresseinriktningar vilket ger gruppen en bred kunskapsbank. Under mötena diskuteras skärgårdens händelser och arbeten inom föreningarna. Vi informeras oss även om samarbeten inom Östersjöregionen i stort, om äldre båtar och varv och om sjöfarts- och maritimhistoria.

Kulturvästgruppen (Barbro Gramén och Ingrid Jacobsson)

Gruppens motto är *Rätt växt på rätt plats*. Målsättningen är att sprida kunskap och intresse för äldre odling och växtlighet bland länets hembygdsföreningar. Gruppen har under året haft sex planeringsmöten. Dessutom har ett flertal informella kontakter via telefon och e-post tagits. Gruppen har även arrangerat två föreläsningar och två studiebesök.

Föreläsningarna besöktes av mellan 60 och 70 personer. Vid studiebesöken har besökarnas antal begränsas till 15 respektive 25 personer av praktiska skäl. Vi har etablerat samarbete med Folkuniversitetet och därigenom fått tillgång till en mycket bra föreläsningslokal i deras aula. De informerar också om föreläsningarna på sin hemsida. Arrangemangen är öppna för alla intresserade, men medlemmar i hembygdsföreningar betalar en lägre entréavgift.

Under året har gruppen gett ut fem nummer av det digitala nyhetsbrevet *Bladet* där aktuella händelser, tips och idéer från trädgårdsvärlden presenteras. *Bladet* distribueras till alla länets hembygdsföreningar samt till ett 80-tal andra prenumeranter.

Gruppen vill, i mån av förmåga och möjlighet, ge tips och råd till hembygdsföreningar som vill utveckla de gröna miljöerna runt hembygdsgården, planerar en utställning eller söker tips på föreläsare. I år har vi bidragit med rådgivning till Solna Hembygdsförening som hörde av sig inför planeringen av en utställning om koloniområden i Solna.

Kulturmiljögruppen (ordförande Klas Lundkvist)

Under året har vi utvecklat formerna för ett engagemang i frågor som gäller stadsplanering och kulturmiljö. Gruppen arbetar med kulturmiljöfrågor i enskilda planärenden och avseende allmän policy/praxis i kommunerna. Våra resurser räcker till att agera i några få prioriterade frågor per år där skapande och bevarande av betydande kulturmiljövärden står på spel. Den samlade resursen i föreningarna är mångdubbelt större.

Kulturmiljögruppen prioriterar att agera när det gäller program och planer i Stockholms län som berör riksintressen och andra planer och program av särskilt stor betydelse. Därvid eftersträvas största möjliga medverkan från berörd förening. Särskilda krav ställs på kulturmiljögruppen när ett ärende avser flera områden/föreningar och när förening saknas i berört område. Vi prioriterar också att agera när det gäller praxis och förändringar i policy som inte skapar och bevarar kulturmiljö på ett tillfredsställande sätt. Det kan t ex gälla kommuners arkitekturpolicy och praxis för byggande och bevarande.

Utöver detta kan kulturmiljögruppen stödja förening som inte har tillräcklig kompetens för ärende som ankommer på den – vara bollplank. Föreningen har ansvar för att ärendet drivs.

På förbundets hemsida www.hembygd.se/stockholm finns det utförligare verksamhetsberättelser för arbetsgrupperna och sektionen.

Projekt

Under året har förbundet drivit fyra större projekt som ett led i att stötta medlemsföreningarna.

Kartläggning av föreläsare och kulturarvsresor

Vid en av ordförandeträffarna under 2016 framfördes önskemålet att förbundet skulle sammanställa en katalog över föreläsare och aktiviteter som kunde inspirera och hjälpa föreningarna när de planerar sin verksamhet. Kommunikationskonsult Birgitta Thulin anlätades för att göra en kartläggning över vad som redan fanns hos föreningarna och nu återstår att sätta samman underlaget i en presentation.

Kollektivt Kulturarv

Förbundet driver tillsammans med Stockholms läns museum samarbetet med Kollektivt Kulturarv där tolv föreningar deltar. Kollektivt Kulturarvs hörnstenar är en databas, digitalisering, långtidslagring och webbpublicering. Syftet med Kollektivt kulturarv är att bidra till att hembygdsföreningarnas bildsamlingar digitaliseras, bevaras och tillgängliggörs. Ett samarbetsavtal mellan förbundet och museet garanterar projektets långsiktighet. Registrerat material tillgängliggörs via portalen Kulturarv Stockholm och så småningom via K-samsök och Europeana. Under året har vi fortsatt med arbetet att utöka databasen med föremålsregister. Vi har startat upp en föremålsgrupp, utvecklat registreringsformulär och utvecklat sökfunktionen i databasen. Skrivit ett nytt avtal gällande föremålsregister samt producerat tre webbutställningar med bildmaterial från de föreningar som är med i samarbetet. Vi har även hållit ett styrgruppsmöte, ett arbetsgruppsmöte för bilddatabasen och tre arbetsgruppsmöten för föremålsdatabasen, två supportworkshops och två uppstartworkshops. Tillsammans med Föreningsarkiven i Stockholms län har vi erbjudit två kurstillfällen för analog fotografiförvaring.

Kulturarv Stockholm

Tillsammans med Stockholms läns museum och Stockholms stads-museum driver förbundet kulturarvsportalen Kulturarv Stockholm www.kulturarvstockholm.se, förbundet finns representerat i både styrgrupp och arbetsgrupp. Här samlas digitalt material om Stockholms läns kulturhistoria. På sidan kan man söka i databaser, hitta länkar till digitaliserat material och bidra med eget material. Sidorna vänder sig till alla som är intresserade av kulturhistoria. Under året har ett arbete med att förnya sidan påbörjats.

Central Baltic

Under hösten 2016 tillfrågades förbundet av Landstinget om att göra en EU-ansökan inom Interreg Central Baltic. Kulturförvaltningen och Tillväxt- och regionplane-förvaltningen bidrog med projektmedel så att en projektledare, Helena Hammarskiöld, kunde anställas. Tillsammans med partners från Åland och Finland sökte förbundet och flera medlemsföreningar pengar inom ramen för insatsområdet Hållbar användning av våra gemensamma resurser under rubriken Natur- och kulturresurser som utvecklas till hållbara turistattraktioner.

Vi fick godkänt att gå vidare i första omgången och fortsatte med vår ansökan i steg nummer två. Projektet fick namnet Open Islands (OPIS) och involverade tolv partners från Stockholms-, Åbolands- och Ålands skärgårdar. Det var främst skärgårdsmuseer och hembygdsföreningar som ingick i partnerskapet. På den finska och åländska sidan gick respektive kommuner in som garantier och huvudpartners. Från Stockholms sida ingick förbundet med medlemsföreningarna Skärgårdsmuseet i Stavsås med sina två filialer på Nämdö och Runmarö, Ornö med sin sockenstuga, Ingarös och Södra Ljusterös hembygds-föreningar. Dessutom ingick även den ekonomiska föreningen Smaka

på Värmdö som består av producenter av närproducerad mat liksom Livsuniversitetet på Vaddö som medverkande i projektet.

Sammanlagt planerade Open Islands att utveckla 27 attraktioner i form av kulturstigar, visningsträdgårdar, matsafari, ökad tillgänglighet och utställningar om natur och historia i skärgården. Av dessa stod den svenska sidan för tolv nya attraktioner. En app och en webbsida skulle utvecklas inom ramen för projektet för att underlätta för främst familjer att planera sina resor i skärgården. Den skulle innehålla både praktisk information om platserna och historiska berättelser samt quizz och lekar för barn.

Då projektet från början initierades av Stockholms läns landsting så räknade vi med att få det stöd som projektet behövde i form av med-finansiering eftersom vi var övertygade om att satsade medel skulle ge en mycket god utväxling i form av fler besökare, nya målgrupper och en positiv effekt på småföretagande i skärgården.

Tillväxt- och regionplane-förvaltningen beslutade att inte bevilja de medel vi sökt för ansökningsomgång nummer två. Kulturförvaltningen beviljade oss däremot sin del. Detta innebar att förbundet finansierade en del av projektledarens lön. Tillväxt- och regionplane-förvaltningens handläggningstider var inte i fas med tiderna för Central Baltics ansökningstider och då vi hade bestämt oss för att gå vidare med vår ansökan finansierades denna del av förbundet.

Förbundet har i kontakterna med Tillväxt- och regionplane-förvaltningen framfört att vi inte förstår deras resonemang mot bakgrund av deras uppvaktning och önskemål när de bad oss gå in med en ansökan. Men vi satsar på att partnerskapet och dess idéer ska leva vidare i någon annan form.

Information och kommunikation

Information och kommunikation har som alltid varit en prioriterad uppgift. Under året har vi producerat en informationsfolder om förbundet och börjat skicka ut månatliga nyhetsbrev till alla föreningar och enskilda prenumeranter. Vi har också gjort en uppdatering av förbundets logotype, typsnitt och brevmall. Arbetet med förbundets tidning Ledungen, hemsidan inom hembygdsportalen, sociala medier som Facebook och Instagram, e-post-listor och arbetsgruppernas nyhetsbrev har fortsatt. Alla föreningar har en kontaktperson med e-postadress och genom att minimera vanliga postutskick och i högre grad använda e-post för information hålls portokostnaderna nere och miljön sparas.

Ledungens redaktionskommitté

Redaktionsgruppen består av Ingrid Jacobsson, Ann Pettersson, Brittmarie Urve, Lennart Rosander, Johanna Eklöv och Tina Ahlqvist. Björnstierna Grafisk Form ansvarar för formgivningen. Tidskriften Ledungen har getts ut med fyra nummer (ett dubbelnummer) och redaktionen har haft fem möten.

Upplagan har legat på ca 2 000 ex. Fyra föreningar har prenumererat på Ledungen till alla sina medlemmar, Nacka hembygdsförening, Sankt Eriks Gille, Tyresö hembygdsförening och Värmdö Skeppslags fornminnesförening. Ledungen sänds, förutom till medlemsföreningarna, till andra regionala hembygdsförbund samt enskilda och institutionella prenumeranter. Under året har vi påbörjat ett samarbete med tidskriften Populär Arkeologi som innebär att vi byter annonsutrymme med varandra. Ett arbete med att utveckla och få bättre lönsamhet för Ledungen initierades under året. En enkät där föreningarnas synpunkter på innehåll och form efterfrågades och kommer att ligga till grund för Ledungens framtid.

Programverksamhet

Programverksamheten under 2017 har bestått av olika kurser, seminarier, panelsamtal, föredrag och resor. Verksamheten bedrivs delvis av arbetsgrupperna och detta har skett i både egen regi och i samarbete med andra organisationer.

Under året har hembygdsförbundet erbjudit 21 arrangemang;

23 januari	Informationsträff om hur man söker pengar ur Landsbygdsprogrammet.
26 januari	Valberedningskurs.
9 februari	Inspirationsseminarium Folkskolan 175 år.
Arr: Barn- och Ungdomsgruppen
10 februari	Trädgårdarna på Astrid Lindgrens Näs, trädgårdsmästare Karin Eliasson, trädgårdsmästare och konstnärlig ledare vid Astrid Lindgrens Näs i Vimmerby berättade om arbetet med att forma och anlägga en helt ny trädgård med ett idéinnehåll på en plats med stark kulturhistorisk profil. Arr: Kulturväxtgruppen
1 mars	Informationskväll om bokföreläsning och medlemsregister hos Visma.
14 mars	Föreläsning av arkeobotaniker Jens Heimdahl.
Arr: Arkeologisektionen
4 april	Dialog om medlemsavgiften för stora förenigar.
Träffen fick ställas in eftersom det var för få deltagare.
22 april	Heldagsutflykt med guidning till Skånala kyrka, Nordians hög, Åshusby och Skoby med sina gravfält i Norrsunda socken. Arr: Arkeologisektionen

9 maj Ta hand om analoga fotografier, samarbete med Föreningsarkiven (FSL) på Pythagoras Industrimuseum.

15 maj Örtvandring på Kärsön med Anna Konvicka.
Arr: Kulturväxtgruppen

17 maj Studiebesök i trädgården vid Groens malmgård på Södermalm. Arr: Kulturväxtgruppen

12 augusti Besök vid den förhistoriska handels- och verkstadsplatsen Helgö med gravfält och fornborg där unika utgrävningar skett de senaste 30 åren.
Arr: Arkeologisektionen

3 sept Heldagsutflykt till Årsta slott med visning och guidning bland lämningarna från det medeltida Årsta och på järnåldersgravfältet. Arr: Arkeologisektionen

6 sept Visning av Bergianska trädgårdens äppel- och köksträdgård. Arr: Kulturväxtgruppen

10–11 sept Hembygdresa i skärgården.
Arr: Skärgårdsgruppen i samarbete med Birka Cruises och Strömma hembygdsförening

27 sept Ordförandeträff med föredrag av Martha Reuter.

10 oktober En kväll kring smycken. Arr: Dräkt- och textilgruppen.
Träffen fick ställas in eftersom det var för få deltagare.

14 oktober Hjärtvärmare.
Arr: Dräkt- och textilgruppen i samarbete med Färghandlare Nordströms museum och Slöjd Stockholm

19 oktober Inspirationsseminarium Folkskolan 175 år.
Arr: Barn- och Ungdomsgruppen

16 nov Kulturpolitisk konferens, *Kulturvalet – på väg 2018*, samarbete med Ideell Kulturlians Stockholms län.

17 nov I min trädgård vill jag vara Karin, föreläsning av författaren och trädgårdshistorikern Elisabeth Svalin Gunnarsson om Karin Larsson och trädgården på Sundborn. Arr: Kulturväxtgruppen

Förvaltningsberättelse

Verksamhet

Stockholm läns hembygdsförbunds ändamål är att vara hembygdsföreningarna i Stockholms län behjälpliga med deras verksamhet. Under året har man värnat om hembygdens nuvarande och framtida miljö, dess kulturminnen, naturvårdsområden samt ur historisk och kulturell synpunkt värdefulla traditioner. Föreningens säte: Stockholms län

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

balanserad vinst	1 235 081
årets vinst	34 363
	1 269 445
disponeras så att	
i ny räkning överföres	1 269 445

Föreningens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat och balansräkningar med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

	2017-01-01 Not 2017-12-31	2016-01-01 2016-12-31
Intäkter		
Medlemsavgifter	909 226	894 485
Anslag	750 000	745 000
Tidskriften Ledungen	91 000	95 014
Projektintäkter/förändringar	292 734	
Medlemsförsäljning/kursintäkter	84 928	43 997
Övriga rörelseintäkter	9 253	139 722
	2 137 141	1 918 218
Kostnader		
Medlemsavgift Riksorganisation	-435 997	-433 618
Tidskriften Ledungen	-156 290	-134 362
Inköp- och tryckkostnader skrifter	-24 000	-41 074
Kurs- och konferenskostnader	-65 826	-2 450
Projektsförändringar	-337 214	-214 243
Övriga externa kostnader	1 -458 628	-455 389
Personalkostnader	2 -647 785	-596 861
	-2 125 740	-1 877 996
Rörelseresultat	11 401	40 221
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	23 072	29 549
Räntekostnader och liknande resultatposter	-111	-102
<i>Resultat efter finansiella poster</i>	34 363	69 668
Årets resultat	34 363	69 668

Balansräkning: Tillgångar

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier		1	1
<i>Summa anläggningstillgångar</i>		<i>1</i>	<i>1</i>
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Böcker och trycksaker		1	1
Kortfristiga fordringar			
Övriga kortfristiga fordringar		0	2000
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		641	5 436
Kassa och bank	3	1 684 519	1 732 588
<i>Summa omsättningstillgångar</i>		<i>1 685 161</i>	<i>1 740 025</i>
<i>Summa tillgångar</i>		<i>1 685 162</i>	<i>1 740 026</i>

Balansräkning: Eget kapital och skulder

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital			
Eget kapital		52 709	52 709
Göran Furulands fond		66 022	66 022
Balanserat resultat		1 235 081	1 165 413
Årets resultat		34 363	69 668
<i>Summa eget kapital</i>		<i>1 388 175</i>	<i>1 353 812</i>
Avsättningar			
Projektreserveringar		125 000	238 800
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		6 544	11 915
Övriga skulder		27 767	26 678
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4	137 677	108 821
<i>Summa eget kapital och skulder</i>		<i>1 685 162</i>	<i>1 740 026</i>

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag (K2).

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet = $\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Totalt kapital}}$

Noter

1. Övriga externa kostnader	2017-12-31	2016-12-31
Lokalkostnader	179 762	143 764
Styrelse, arbetsgrupper	28 670	39 872
Årsmöteskostnader	83 314	49 298
Marknadsföringskostnader	19 850	0
Porto- och telefonkostnader	13 058	30 618
Datakostnader	22 438	9 717
Redovisning och revision	56 452	55 349
Övriga kostnader	55 074	126 771
	458 628	455 389

2. Anställda och personalkostnader	2017-12-31	2016-12-31
Medeltalet anställda		
Kvinnor	1	1
Arvoden till styrelsen	0	0

3. Värdepappersinnehav	Bokfört värde	Marknad värde
Nordea Stratega	1 643 954	1 770 593

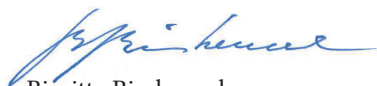
4. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2017-12-31	2016-12-31
Semesterlöneskuld inkl arbetsgivaravgift	86 650	74 193
Årsredovisning och revision	19 125	19 125
Övriga upplupna kostnader	31 902	15 503
	137 677	108 820

5. Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser	2017-12-31	2016-12-31
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser	Inga	Inga

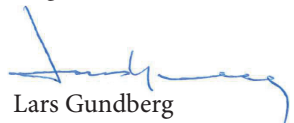
Stockholm 2018-02-14

Anita Lundin, ordförande

Birgitta Biesheuvel

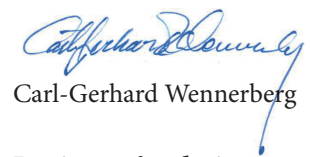
Lars Gundberg

Gabriele Prenzlau-Enander

Anders Törner

Carl-Gerhard Wennerberg

Revisorspåteckning

Revisionsberättelse har lämnats 2018-02-23

Håkan Andersson
Auktoriserad revisor

Monica Boye-Möller

Klas Lundkvist

Bengt Rundquist

Brittmarie Urve

Erik Göransson
Revisor

Revisionsberättelse

Till förbundsområdet i Stockholms läns hembygdsförbund

Org.nr 802006-7180

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stockholm läns hembygdsförbund för räkenskapsåret 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 2017-12-31 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att förbundsområdet fastställer resultaträkningen och balansräkningen för förbundet.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är

otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett förbund inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuellt betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stockholms läns hembygdsförbund för räkenskapsåret 2017.

Vi tillstyrker att förbundsmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamåls-enliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Styrelsen ansvarar för förbundets organisation och förvaltningen av förbundets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma förbundets ekonomiska situation och att tillse att förbundets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och förbundets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet, eller
- på något annat sätt handlat i strid med årsredovisningslagen eller stadgarna.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 23 februari 2018

Håkan Andersson
Auktoriserad revisor

Erik Göransson
Förtroendevald revisor

VERKSAMHETSINRIKTNING 2018–2022
OCH VERKSAMHETSPLAN 2018

En levande hembygd för alla

Hembygdsrörelsens vision är *en levande hembygd öppen för alla* och utgångspunkten för vår verksamhet. Den uttrycker vad vi vill uppnå, såväl i vardagen som på längre sikt, och sätter ord på viktiga värden och målsättningar.

Vi ska värna kulturarvet över tid.

Vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse.

Vi ska verka i lands- och stadsbygd.

Vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling.

Vi ska erbjuda våra kompetenser till andra samhällsaktörer.

Stockholms läns hembygdsförbunds ändamål är att vårda, synliggöra och utveckla hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för en god livsmiljö. Eftersom vår rörelse finns representerad i hela länet kan vi öka tillgängligheten till kulturupplevelser för alla. Vid riksstämman 2017 togs beslut om tre fokusområden som ska gälla för hela rörelsen – lokalt, regionalt och nationellt. För kommande femårsperiod ska vi fokusera på följande områden till stöd för visionen:

- Förenings- och demokratiutveckling
- Barn och unga
- Landskapets förändring

Förenings- och demokratiutveckling

Hembygdsrörelsen kan genom att erbjuda mötesplatser ge människor med olika bakgrund en möjlighet att mötas i både samtal och upplevelser. Det bidrar till att utveckla det demokratiska samhället.

- Ge rådgivning och stöd till föreningarna genom egen anställd personal samt informera om möjligheten att få rådgivning från riksförbundets spetskompetens inom kulturmiljöarbete och arbetet med barn och unga.
- Använda årsmötet till att erbjuda kompetensutveckling genom seminarier.
- Bygga nätverk mellan våra lokalföreningar och våra samarbetspartners såsom Stockholms läns museum, Norrtälje museum och konsthall, Torekällbergets museum, Sigtuna museum, Stockholms stads museum, Svenska Byggnadsvårdsföreningen, Föreningsarkiven Stockholms län och Ideell Kulturallians.
- Genomföra erfarenhetsträffar och utbildningsinsatser för våra medlemsföreningar för att stärka hembygdsrörelsen.
- Sprida information genom att ge ut fyra nummer av tidskriften Ledungen varje år, ge ut ett månadsbrev till medlemsföreningarna, informera via webb och sociala medier om aktuella händelser och arrangemang.

- Erbjud en bild- och föremålsdatabas samt långtidslagring och tillgängliggörande av föreningarnas digitala bilder på webbsidan Kulturarv Stockholm genom projektet Kollektivt Kulturarv.
- Erbjud hemsida inom hembygdsportalen.
- Erbjud grundförsäkring, avtal med den lokalhistoriska databasen Bygdeband, tidskriften Bygd och natur, avtal om upphovsrätt och juridisk rådgivning, genom riksorganisationen.

Barn och unga

Hembygdsrörelsen ska erbjuda sin rika kunskap om lokalhistorien till nya generationer. Genom att skapa mötesplatser för alla med intresse för lokal historia och utveckling vill vi vara en bro mellan generationerna. På hembygdsgårdar kan eleverna möta genuina historiska miljöer med berättelser om historiska skeenden och närsamhällets historia. Här finns utrymme och möjlighet att berika alla skolämnena. Mycket kan också göras kring skolans värdegrund, uppdrag och övergripande mål och riktlinjer. Barn- och ungdomsgruppen arbetar ständigt med att kommunicera bra idéer för arbete med barn och ungdom till föreningarna och gruppen avser att göra studiebesök hos några föreningar som arbetar innovativt med barn- och ungdomsfrågor.

- Utveckla det pedagogiska arbetet som är riktat till barn och unga.
- Utveckla samverkan med skolan.

Landskapets förändring

Att med kunskap om kultur- och naturarvet aktivt delta i formandet av framtidens hembygd och på olika sätt föra fram vår värdegrund och vårt kulturarvsperspektiv genom olika metoder.

- Att kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas till vara, används och utvecklas och görs tillgängliga för alla.
- Framhålla de kulturhistoriska värdena då vi svarar på remisser.
- Erfarenhetsutbyte med stora länsförbund, Göteborg och Skåne.
- Inspirera föreningarna att medverka i Kulturarvsdagen (alltid andra söndagen i september).
- Utveckla Hembygdskavlen, ett nätverksmöte för att knyta samman stad och land, arbeta för att evenemanget ska ersätta resorna vid årsmöten. Göra treårsplan över värdskapet.
- Kulturarvsresor, Lär känna Stockholms skärgård, en kryssning i samarbete med Birka Cruises, 16–17 september 2018.

Planerade verksamheter under 2018

- Fortsätta arbetet med Kollektivt Kulturarv och Kulturarv Stockholm.
- Utbildning för styrelsefunktioner, i samarbete med studieförbund.
- Arbete med sociala medier, i samarbete med studieförbund.
- Grund och fortsättningskurs i bevarande av analogt fotografi, i samarbete med Föreningsarkiven i Stockholms län (FSL).
- Arkivkurs, i samarbete med FSL.
- Upphovsrättsseminarium, inom Kollektivt Kulturarv.
- Genomföra två seminarier i barn- och ungdomsfrågor.
- Undersöka möjligheterna att på något sätt dra nytta av det arbete som gjorts i vår ansökan till Central Baltic, ett samarbetsprojekt som stärker besöksnäringen. Deltagare är föreningar, museer, kommuner och lokala företagarföreningar från skärgården i Stockholm.
- Kunskapsbank, fortsätta arbetet med bygga upp en bank av kulturarvsresor och föreläsare som medlemsföreningarna kan kontakta.
- Uppmärksamma föreningarnas arrangemang kring årets högtider genom speciella kalendrier i vår tidskrift Ledungen.
- Börja använda tekniska lösningar så att våra föreningar i skärgård och glesbygd kan ta del av seminarier och utbildningar.
- Söka fondmedel för att kunna tillgängliggöra Lennart Rosanders manus *Barn av sin tid – grundandet av hembygdsföreningar i Stockholms läns under hundra år*.

Planerade framtida utvecklingsprojekt

- Trygga förbundets finansiella status.
- Kulturhistoriska- och nutidsvandringar som stöds av digital teknik.
- Fortsätta att utveckla kulturarvsresor tillsammans med medlemsföreningarna och undersöka vilka samarbetspartners som kan ingå. Såsom Visit Stockholm, Visit Roslagen, Visit Värmdö, studieförbund, bussbolag mfl.
- sms-påminnelse vid aktiviteter, en förstudie där förutsättningar och intresse hos medlemsföreningarna undersöks för att utveckla tjänsten.
- Kurs i städning och vård av kulturhistoriska hus.
- Kurs i föremålsvård, inom Kollektivt Kulturarv.

BUDGET 2018 OCH
PRELIMINÄR BUDGET FÖR 2019

Budget 2018 och preliminär budget för 2019 (i tusental kr)

Intäkter	preliminärt resultat 2017	2018	2019
Medlemsavgifter	909 226	900 300	900 300
Anslag Landstinget	750 000	750 000	750 000
Tidskriften Ledungen	91 000	95 000	95 000
Försäljnings- och kursintäkter	84 928	100 000	100 000
Projektintäkter	292 734	0	0
Övriga intäkter	9 253	9 000	9 000
<i>Summa intäkter</i>	<i>2 137 141</i>	<i>1 854 300</i>	<i>1 854 300</i>
Kostnader	preliminärt resultat 2017	2018	2019
Medlemsavgifter SHF	435 997	440 000	440 000
Tidskriften Ledungen	156 290	135 000	135 000
Inköp/tryck av skrifter	24 000	40 000	40 000
Kurser och utbildning	65 826	45 000	45 000
Personalkostnad	647 785	652 000	652 000
Projektförändringar	337 214	0	0
Övriga externa kostnader	458 628	536 100	536 100
<i>Summa kostnader</i>	<i>2 125 740</i>	<i>1 848 100</i>	<i>1 848 100</i>
Avskrivningar/nedskrivningar	0	0	0
Finansiella intäkter och kostnader	23 072		
	-111	-500	-500
Resultat	34 363	5 700	5 700

